

ПОРУШЕННЯ ГРАМАТИЧНИХ НОРМ В УКРАЇНСЬКИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ

Штонь Олена Петрівна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Освіченість, загальна культура людини, крім інших важливих чинників, визначаються її мовною культурою. Граматична правильність мовлення – той рівень, який передує стилістичній виразності, комунікативній доцільності і мовній майстерності особистості. Неабияку роль у процесі становлення мовної особистості відіграють засоби масової інформації, зокрема інтернет-видання.

Досліджуючи українські інтернет-видання, Г. Кашу-ба підкреслює: «Психологи, філософи, психолінгвісти давно довели: свідомість через мову конститує комунікативний простір суспільства. У засобах масової інформації, в інтернет-виданнях зокрема, простежуємо динаміку реального функціонування мови. Тому, аналізуючи мову будь-якого засобу масової комунікації, потрібно пам'ятати про особливості самої сфери функціонування, враховувати роль мас-медіа в суспільному, політичному, культурному житті» [2].

Одним із найбільш читабельних у нашій державі, крім медійних інтернет-проектів «Кореспондент» і «Форум», є інформаційно-аналітичне інтернет-видання «Українська правда». Саме воно й було джерелом дослідження стосовно правильності мови. У результаті лінгвообстеження медіа-матеріалів виявлено, що серед інших мовних помилок граматичні трапляються найчастіше.

Перш за все – це морфологічні помилки, за визначенням Т. Бондаренко, «... такі ненормативні утворення, що не відповідають формальному вираженню хоча б однієї з граматичних категорій роду, числа, відмінка, ступеня порівняння, особи, часу, способу, стану, виду» [1]. Серед них – уживання іменника у невідповідній формі роду, числа, відмінка, як-от: «*При головному*

болі.... (УП, 20.03.2019), «... тиск – десять в мінус п'ятій ступені» (УП, 09.04.2021); хибна граматична форма іменника у складі кількісно-іменникових сполук, наприклад: «... близько 20 фігурантки вже оголосили про підозру» (УП, 01.04.2021), «з'являються три мотоцикліста-екстремала» (УП, 02.04.2021).

Виявлено мовні помилки, пов'язані із неузгодженістю особового займенника із замінюваним словом (у роді, числі), наприклад: «... йде в народ, обіцяє вирішити усі їх проблеми...» (УП, 20.03.2019); уживанням ненормативної форми дієприкметника: «...власниця турагентства включала подорожуючим в пакет послуг готові сертифікати...» (УП, 01.04.2021), «вражаючих кадрів» (УП, 03.04.2021).

Серед синтаксичних помилок найбільш частотними є утворення, що засвідчують ненормативне вживання прийменників у сфері синтаксичних одиниць-конструкцій, наприклад: «Природно, що люди гнучко адаптуються під нові вимоги» (УП, 01.04.2021), «... згідно якого тарифні ставки збільшуються ...» (УП, 03.04.2021); уживання прийменникової конструкції, замість безприйменникової або навпаки: «Довелось балансувати життя матері та студентки ...» (УП, 20.03.2021), «... я не раджу їй як чинити закон» (УП, 20.03.2021).

Трапляються випадки ненормативного узгодження присудка з підметом: «У зв'язку з цим, міністр розпорядилася...» (УП, 20.03.2021), «Ті, хто придбають у Міністерства фінансів ...» (УП, 09.03.2021), «Ті, хто працювали неофіційно, навряд чи формуватимуть...» (УП, 09.03.2021); порушення норм керування, наприклад: «... про заборону шапіто з тваринами у місті Ки-їв» (УП, 19.09.2019), «Готель «Власта» у м. Львів ...» (УП, 10.04.2021); анормативи, пов'язані із використанням однорідних членів речення, зокрема порушення граматичної форми керованих слів: «Санкційні списки включають тих, хто ... організував та сприяв проведенню псевдовиборів на окупованих територіях» (УП, 19.03.2019).

Отже, аналіз граматичних помилок, виявлених в інформаційно-аналітичному інтернет-виданні «Українська правда», дозволяє зробити висновок про найбільш частотні морфологічні

та синтаксичні аномалії, а також основні причини їх виникнення, серед яких незнання норм сучасної літературної мови, вплив російської мови, який простежується на усіх рівнях системи мови та дія аналогії до інших граматичних форм тощо.

Література

1. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.01.08. Київ, 2003. 18 с. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
2. Кашуба Г. Українські інтернет-видання: комунікативно-лінгвістичні та правові аспекти. *Вісник Львівського університету. Серія журналістики*. 2004. Вип. 25. С. 474-480. URL: http://prima.lnu.edu.ua/faculty/jur/publications/visnyk25/Visnyk25_P3_17_.
3. Українська правда, 2019-2021. URL: www.pravda.com.ua.